USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **Q. T. N.**, zastoupený Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 8. 2018, č. j. OAM-633/ZA-ZA12-HA08-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 14. 2. 2019, č. j. 60 Az 64/2018 – 36,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 29. 8. 2018, č. j. OAM-633/ZA-ZA12-HA08-2018 (dále jen „napadené rozhodnutí“), bylo o žádosti žalobce ze dne 18. 7. 2018 o udělení mezinárodní ochrany rozhodnuto tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dál jen „zákon o azylu“), se neuděluje.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“) žalobou, jíž se domáhal jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Namítal, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci, pročež dospěl k nesprávným závěrům. Měl za to, že byla prokázána jeho důvodná obava z pronásledování; žalovaný přitom nerespektoval závěry o tzv. přiměřené pravděpodobnosti pronásledování a vychýlil důkazní břemeno v jeho neprospěch. Brojil též proti neudělení humanitárního azylu, neboť má manželku a nezletilou dceru, které mají povolení k trvalému pobytu na území České republiky. Dále tvrdil hrozbu trestu odnětí svobody pro vietnamské občany, kteří se navrátili po neúspěšném pokusu získat v jiné zemi mezinárodní ochranu. Za nedostatečné a nepřezkoumatelné pak považoval posouzení udělení doplňkové ochrany.

Rozsudek krajského soudu

[3] Krajský soud rozsudkem ze dne 14. 2. 2019, č. j. 60 Az 64/2018 – 36 (dále jen „napadený rozsudek“) podanou žalobu zamítl. Poukázal na výpověď žalobce při pohovoru, který jako důvod pro podání žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že kdyby byl zjištěn jeho nelegální pobyt (trvající již od roku 2013), tak by mu byl uložen trest (vyhoštění); již z tohoto důvodu je dle krajského soudu nutné pohlížet na jeho žádost jako účelově podanou a směřující pouze k zajištění pobytového oprávnění.

[4] Konstatoval, že v žalobcově případě nejsou splněny podmínky pro udělení azylu, neboť tvrdí strach z pronásledování ze strany soukromých osob z důvodu svých finančních problémů, přičemž se v této věci neobrátil na úřady v zemi původu; odkázal přitom na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 4 Azs 63/2005 - 55, ze dne 26. 4. 2007, č. j. 7 Azs 14/2007 - 75, a ze dne 20. 12. 2005, č. j. 4 Azs 66/2006 - 99. K žalobcem namítané judikatuře ohledně tzv. přiměřené pravděpodobnosti újmy uvedl, že již samotná forma tvrzeného pronásledování soukromými osobami je za daných podmínek vyloučena z azylově relevantních důvodů. Udělení humanitárního azylu pak spočívá na volné úvaze správního orgánu; žalovaný přitom zkoumal, zda u žalobce nebyly dány důvody pro jeho udělení, přičemž řádně posoudil jak osobní situaci žalobce, tak i stav v zemi původu. Odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 36/2005 - 48, a ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 – 72.

[5] Krajský soud z obdobných důvodů neshledal ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany; žalobci se totiž nepodařilo prokázat, že příslušný stát není schopen zajistit jeho ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou ze strany soukromých osob; navíc o takovou pomoc v zemi původu vůbec nepožádal a dle žalovaným zjištěných informací není důvod se obávat tak učinit. Správní orgán přitom řádně zjistil stav v zemi původu žalobce, když vycházel z materiálů týkajících se politické i bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv ve Vietnamu (srov. podklady uvedené odst. [18] napadeného rozsudku).

[6] K tvrzenému porušení rodinných vazeb žalobce pak krajský soud uvedl, že ten pobýval na území České republiky dlouhou dobu sám, zatímco jeho manželka s dcerou žily bez něj ve Vietnamu; posléze za ním manželka přicestovala a získala v České republice pobytové oprávnění, on přitom v téže době již na tomto území pobýval značnou dobu nelegálně. Krajský soud dospěl k závěru, že žalobce sám z vlastní vůle ohrozil soužití rodiny, když neřešil svou pobytovou situaci; neshledal proto porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod či čl. 3 a 6 Úmluvy o právech dítěte, neboť v daném případě stát pouze uplatňoval svou pravomoc v oblasti cizineckého práva a nikterak nebránil žalobcovým rodinným vztahům. Ten se totiž mohl (a stále může, neboť mu nebyl zakázán pobyt) vrátit do země původu, odkud může opětovně i s rodinou usilovat o vyřízení řádného pobytového titulu v režimu zákona o pobytu cizinců; taktéž se může i s celou rodinou vrátit do Vietnamu a rozvíjet svůj rodinný život tam, případě může pokračovat ve vztahu na dálku, jak tomu bylo do příjezdu manželky a dcery.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

[7] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, ve které navrhl jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. K přijatelnosti kasační stížnosti uvedl, že krajský soud se odklonil od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu v otázce posouzení požadované intenzity odůvodněného strachu z pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu a rovněž důkazního břemene na straně žadatele o mezinárodní ochranu ve vztahu k důvodným obavám z hrozby skutečného nebezpečí závažné újmy podle § 14a téhož zákona. Tvrdí dále, že se krajský soud relevantně nevypořádal s námitkami obsaženými v žalobě, neboť prakticky pouze převzal argumentaci žalovaného a bez dalšího jeho rozhodnutí aproboval; velmi obecně též namítá vypořádání námitky nedostatečně zjištěného skutkového stavu.

[8] Krajský soud dle stěžovatele nesprávně posoudil též neudělení humanitárního azylu; přestože si je vědom jeho nenárokového charakteru, má za to, že právě v jeho případě nastaly natolik závažné a výjimečné okolnosti, vzhledem ke kterým je jeho neudělení nehumánní; obsáhle přitom citoval judikaturu k tomuto institutu, a to rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72, ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, ze dne 30. 11. 2004, č. j. 3 As 24/2004 - 79, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42, a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 11. 1993, č. j. 6 A 99/92 - 50. Zdůraznil, že při aplikaci správního uvážení ohledně udělení humanitárního azylu je třeba uvést náležité odůvodnění, v němž budou obsažena všechna hlediska a kritéria, k nimž správní orgán přihlédl. Má však za to, že žalovaný tyto závěry nerespektoval, neboť z napadeného rozhodnutí nelze vysledovat úvahy a hodnocení ve vztahu k důvodům hodných zvláštního zřetele.

[9] Stěžovatel se dále domnívá, že v řízení před žalovaným vyšla dostatečně najevo existence reálné hrozby vážné újmy v případě jeho nuceného vycestování do země původu, neboť ze strany státních orgánů nedojde k jeho náležité ochraně před nebezpečnými praktikami vymahačů dluhů, kteří mu již dříve vyhrožovali. Poukazuje taktéž na to, že má v České republice naprosto zásadní rodinné a soukromé zázemí a žije zde společně s manželkou a dcerou již velmi dlouhou dobu; v zemi původu navíc skoro nikoho nezná a nemá se tam kam vrátit.

[10] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že s podanou kasační stížností nesouhlasí a trvá na tom, že se při posuzování stěžovatelovy žádosti nedopustil žádné nezákonnosti. Poukázal na to, že stěžovatel se v minulosti na vietnamské státní orgány ani nepokusil obrátit s žádostí o pomoc, což značí, že jeho obava z neposkytnutí ochrany před kriminálním jednáním vymahačů dluhů je pouhou domněnkou; odkázal přitom na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2004, č. j. 4 Azs 185/2004 – 45. Skutečnost, že stěžovatelova manželka s dcerou žijí v České republice, pak není relevantním důvodem pro udělení doplňkové ochrany.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatel je v řízení

zastoupen advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[12] Před přistoupením k meritu věci, tj. posouzení důvodnosti kasační stížnosti, se Nejvyšší správní soud musel nejdříve zabývat otázkou její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že jestliže kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

[13] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[14] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (všechna v tomto usnesení citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení rovněž uvedl, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti, stanovených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž též uvést, v čem stěžovatel spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti - v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

[15] V tomtéž usnesení poskytl Nejvyšší správní soud typový výčet situací, kdy bude podmínka podstatného přesahu významu kasační stížnosti nad vlastními zájmy stěžovatele zpravidla splněna. *„O přijatelnou kasační stížnost se může zpravidla, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, což znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se pak v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo,*

věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.“

[16] Přijatelnost kasační stížnosti spatřuje stěžovatel v tom, že krajský soud se údajně odklonil od ustálené judikatury v otázce posouzení požadované intenzity odůvodněného strachu z pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu a rovněž důkazního břemene na straně žadatele o mezinárodní ochranu ve vztahu k důvodným obavám z hrozby skutečného nebezpečí závažné újmy ve smyslu § 14a téhož zákona. Tomuto názoru však Nejvyšší správní soud nepřisvědčil; krajský soud totiž vůbec nezaložil napadený rozsudek na posouzení otázky tzv. přiměřené pravděpodobnosti odůvodněného strachu stěžovatele z pronásledování, resp. jeho obav z hrozby skutečného nebezpečí závažné újmy, neboť zcela správně dospěl k závěru, že jím tvrzená obava z vymahačů dluhů jakožto soukromých osob v zemi jeho původu v případě nevyužití existující možnosti ochrany poskytované ze strany příslušného státu není vůbec azylově relevantním důvodem. Nejvyšší správní soud připomíná, že se již mnohokráte vyjádřil k obavám žadatelů o mezinárodní ochranu z pronásledování a výhrůžek ze strany soukromých osob a též k podmínkám nemožnosti domoci se náležité ochrany od státu, přičemž krajský soud v projednávaném případě posoudil stěžovatelovu situaci zcela v souladu s touto judikaturou (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 – 65, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 – 49, ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, ze dne 31. 3. 2004, č. j. 6 Azs 41/2004 – 67, ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 – 49, ze dne 13. 9. 2004, č. j. 4 Azs 160/2004 – 41, ze dne 27. 6. 2005, č. j. 4 Azs 395/2004 - 68, ze dne 30. 6. 2005, č. j. 4 Azs 440/2004 - 53, ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, ze dne 24. 11. 2016, č. j. 5 Azs 251/2016 - 19, či ze dne 15. 2. 2017, č. j. 1 Azs 312/2016 – 31).

[17] Taktéž institutem humanitárního azylu se zabýval Nejvyšší správní soud rovněž v řadě svých rozhodnutí (srov. jeho rozsudky ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 – 65, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 – 52, ze dne 31. 3. 2010, č. j. 6 Azs 55/2009 – 71, či usnesení ze dne 28. 8. 2013, č. j. 3 Azs 14/2013 – 16, ze dne 8. 4. 2016, č. j. 6 Azs 34/2016 – 30, ze dne 22. 2. 2017, č. j. 6 Azs 17/2017 – 28). Z této judikatury vyplývá, že je na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl udělí, či nikoliv, přičemž míra volnosti správního uvážení je limitována pouze zákazem libovůle; v řešené věci má Nejvyšší správní soud ve shodně s krajským soudem za to, že k překročení uvedené míry nedošlo.

[18] Nadto Nejvyšší správní soud poukazuje, že k nutnosti požádat o mezinárodní ochranu, co nejdříve je to možné, existuje judikatura zdejšího soudu (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2005, č. j. 3 Azs 119/2004 – 50, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 – 81, či ze dne 9. 2. 2006, č. j. 2 Azs 137/2005 – 51). Z konstantní rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu se též podává, že samotná snaha o legalizaci pobytu nemůže být azylově relevantním důvodem (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 – 94, nebo ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54).

[19] Nejvyšší správní soud taktéž neshledal žádné zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, neboť respektoval ustálenou judikaturu a zároveň nikterak (natož hrubě) nepochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Jestliže stěžovatel brojí též proti nesprávnému zjištění skutkového stavu, pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že *„rozsah a správnost zjištění relevantního skutkového stavu žalovaným je otázkou dokazování, které probíhá v každém řízení individuálně; z uvedené individuality pak plyne rozdílná relevance určitých dokazovaných skutečností pro následné právní posouzení, jež je projevem zde dominující zásady volného hodnocení důkazů. Typové důvody přijatelnosti vymezené pod bodem 4) písm. a) a b) usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, se vážou k otázkám právním a jejich řešení právě správním soudem, nikoli správním orgánem"* (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2019, č. j. 2 Azs 301/2018 – 37). Tvrzené nedostatky ve zjištění a posouzení individuálního skutkového stavu věci tedy samy o sobě nemohou být vadou, která by byla způsobilá být důvodem přijatelnosti kasační stížnosti; krajský soud se pak při přezkoumávání skutkového stavu nedopustil pochybení, která by svojí povahou stála proti samotným základním zásadám přezkumného soudního řízení, a ani napadený rozsudek nevykazuje žádné extrémně závažné nedostatky, které by bylo v rozporu s právem na spravedlivý proces nechat bez povšimnutí. Jestliže stěžovatel brojí též proti údajnému nekritickému převzetí právního názoru žalovaného krajským soudem, pak Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 26. 2. 2016, č. j. 5 Azs 168/2015 - 36, dle nějž *„nepřezkoumatelnost rozsudku nemůže být způsobena ani tím, pokud krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí zhodnotí průběh správního řízení, ztotožní se s postupem správního orgánu a jeho závěry souhlasně aprobuje. Z uvedeného nelze dovozovat, že by se soud námitkami stěžovatele nezabýval, nepodrobil hodnocení žalovaného vlastním úvahám, ale pouze převzal jeho názory"*.

[20] Nejvyšší správní soud shrnuje, že napadený rozsudek není stižen vadou nepřezkoumatelnosti (pro nedostatek důvodů či pro nesrozumitelnost), není zde ani jiná vada řízení před soudem, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, a krajský soud se nedopustil ani žádného judikaturního odklonu či hrubého pochybení při výkladu hmotného práva. Řádně přezkoumal napadené rozhodnutí, úvahy soudu jsou přitom jasné a srozumitelné. Jen samotná polemika stěžovatele s právními závěry, ke kterým krajský soud ve věci dospěl a které zjevně nejsou v příkrém rozporu se skutkovými zjištěními, pak rozhodně není důvodem přijatelnosti.

IV. Závěr a náhrada nákladů řízení

[21] S ohledem na skutečnost, že stěžovatelem tvrzený důvod přijatelnosti kasační stížnosti nebyl důvodný, přičemž ani Nejvyšší správní soud *ex offo* nenalezl žádnou otázku, jež by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů a k níž by se měl vyslovit za účelem sjednocování judikatury, nemohl dospět k jinému závěru, než že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Kasační stížnost proto podle § 104a s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou. O věci přitom rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[22] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. listopadu 2019

JUDr. Miluše
Došková
předsedkyně senátu